

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці”	4
Зміст дисципліни “Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці”	5
Питання для самоконтролю	11
Список літератури	15

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *А. А. Тютюнник*
Комп'ютерне верстання *С. А. Шередега*

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ
ІНТЕРЕСИ У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ”
(для бакалаврів)

Зам. № ВКЦ-4938

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Ум. друк 1,16.
Обл.-вид. 0,81. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

Свідцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.

Надруковано в друкарні ДП «Видавничий дім «Персонал»

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

67. *Цымбурский В. Л.* Остров Россия. Геополитические и геохронологические работы. 1993–2006. — М.: РОССПЭН, 2007. — 544 с.
68. *Чекаленко Л. Д.* Зовнішня політика України: Підручник. — К.: Либідь, 2006. — 712 с.
69. *Шульга М. А.* Російський дискурс геополітики. — К.: ПАРА-ПАН, 2006. — 524 с.

Підготовлено професором кафедри країнознавства *А. Г. Гольцовим*

Затверджено на засіданні кафедри країнознавства (протокол № 3 від 10.03.10)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Гольцов А. Г. Навчальна програма дисципліни “Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці”. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці”, питання для самоконтролю, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2012
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2012

50. *Мадіссон В. В., Шахов В. Л.* Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. — К.: Либідь, 1997. — 176 с.
51. *Мартинюк В. О., Троян С. С.* Політична географія та геополітика: Слов.-довід. — К.: НВЦ ВО, 2005. — 224 с.
52. *Нижник Н. Р., Ситник Г. П., Білоус В. Т.* Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку). — Ірпінь: Преса України, 2000. — 304 с.
53. *Перепелиця Г. М.* Конфлікти в посткомуністичній Європі. — К.: НІСД, 2003. — 432 с.
54. *Переслегин С. Б.* Самоучитель игры на мировой шахматной доске. — М.: Изд-во АСТ; СПб.: Terra Fantastica, 2006. — 610 с.
55. *Політична географія і геополітика: Навч. посіб. / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Браїчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка.* — К.: Либідь, 2007. — 256 с.
56. *Рамоне И.* Геополитика хаоса: Пер. с исп. — М.: ТЕИС, 2001. — 128 с.
57. *Романов И.* Геополитика России. Стратегия восточных территорий. — М.: Ин-т рус. цивилизации, 2008. — 320 с.
58. *Россия в мировой политике: Учеб. пособие / Под общ. ред. А. А. Литовченко.* — М.; СПб.: Издат. дом “Герда”, 2006. — 399 с.
59. *Сирота Н. М.* Геополитика. — СПб.: Питер, 2006. — 176 с.
60. *Словник геополітичних термінів та понять / Упоряд. і ред. В. С. Крисаченко; За заг. ред. О. С. Власюка, П. П. Кононенко.* — К.: ПЦ “Фоліант”, 2008. — 208 с.
61. *Сорокин К. Э.* Геополитика современности и геостратегия России. — М.: РОССПЭН, 1996. — 168 с.
62. *Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти / За ред. Ф. М. Рудича.* — К.: МАУП, 2002. — 488 с.
63. *Україна 2000 і далі: геополітичні пріоритети та сценарії розвитку.* — К.: НІСД; НІУРВ, 1999. — 192 с.
64. *Уткин А. И.* Единственная сверхдержава. — М.: Алгоритм, 2003. — 576 с.
65. *Хантингтон С.* Столкновение цивилизаций: Пер. с англ. — М.: Изд-во АСТ, 2003. — 603 с.
66. *Цыганков П. А.* Теория международных отношений: Учеб. пособие. — М.: Гардарики, 2003. — 590 с.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професійна підготовка студентів, які навчаються за напрямом “Міжнародні відносини”, за спеціальністю “Країнознавство”, передбачає вивчення у VIII семестрі навчальної дисципліни “Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці”.

Метою вивчення курсу є глибоке усвідомлення студентами теоретичних засад геополітики та гео економіки, сутності геополітичних та гео економічних інтересів держав на світовій арені, головних напрямів геостратегії України на міжнародній арені.

Зміст курсу охоплює широке коло питань: поняття про світову політику і її теоретичні засади; геополітика як наукова дисципліна; головні категорії геополітики, її закони, геополітичні епохи; провідні школи і теорії сучасної геополітики; гео економіка як наукова дисципліна; основні категорії гео економіки; геополітична та гео економічна структура сучасного світу; характер і тенденції сучасних геополітичних та гео економічних процесів; геополітичні та гео економічні інтереси у світі та в окремих регіонах США, провідних європейських держав (Великої Британії, Франції, Німеччини), Російської Федерації, провідних азійських держав (Китаю, Японії, Індії, Ірану, Туреччини); геополітична та гео економічна ситуація в Африці та Латинській Америці, геостратегія провідних держав цих регіонів; формування національних геополітичних та гео економічних інтересів України, їх реалізація на світовій та регіональній арені.

Внаслідок засвоєння навчального курсу студенти повинні вміти: визначати сутність геополітичних та гео економічних інтересів держав; аналізувати геополітичне та гео економічне положення окремих держав світу; виявляти фактори, що впливають на зовнішньополітичну та зовнішньоекономічну діяльність держави; визначати головні напрями геостратегії держав на міжнародній арені; виявляти геополітичні та гео економічні інтереси України, прогнозувати перспективи реалізації геостратегічних векторів зовнішньої політики України.

Велике значення під час вивчення дисципліни “Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці” має ефективна самостійна робота студентів, яка вимагає постійної систематичної роботи з різноманітними джерелами інформації: підручниками, навчальними посібниками, енциклопедіями, словниками, науковими монографіями та статтями, науково-популярною літературою тощо.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ
У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ”

№ пор.	Назва змістовного модуля і теми
	Змістовий модуль I. Світова політика. Теоретичні засади геополітики та геоekonomіки
1	Світова політика
2	Геополітика як наукова дисципліна
3	Сучасні геополітичні школи та теорії
4	Основні категорії та закони геополітики
5	Геоekonomіка. Основні категорії геоekonomіки
	Змістовий модуль II. Геополітичні та геоekonomічні інтереси США, держав Європи, Росії та України
6	Світовий геополітичний та геоekonomічний простір
7	Геополітичні та геоekonomічні інтереси США
8	Геополітичні та геоekonomічні інтереси держав Європи
9	Геополітичні та геоekonomічні інтереси Російської Федерації
10	Геополітичні та геоekonomічні інтереси України
	Змістовий модуль III. Геополітичні та геоekonomічні інтереси держав Азії, Африки та Латинської Америки
11	Геополітичні та геоekonomічні інтереси держав Східної та Південно-Східної Азії
12	Геополітичні та геоekonomічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії
13	Геополітичні та геоekonomічні інтереси держав Африки
14	Геополітичні та геоekonomічні інтереси держав Латинської Америки
Разом годин: 108	

33. *Василенко И. А.* Политическая глобалистика: Учеб. пособие. — М.: Логос, 2003. — 359 с.
34. *Василенко С. Д.* Україна: Геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі. — Одеса: ОДМА, 2000. — 208 с.
35. *Гаджиев К. С.* Геополитика. — М.: Междунар. отношения, 1997. — 384 с.
36. *Гаджиев К. С.* Геополитика Кавказа. — М.: Междунар. отношения, 2001. — 463 с.
37. *Гаджиев К.* Геополитические горизонты России: контуры нового миропорядка. — М.: Экономика, 2007. — 751 с.
38. *Гольцов А. Г.* Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
39. *Дергачев В. А.* Цивилизационная геополитика (Геофилософия). — К.: ВИРА-Р, 2004. — 672 с.
40. *Дергачев В. А., Вардомский Л. Б.* Регионоведение: Учеб. пособие. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. — 463 с.
41. *Дністрянський М. С.* Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. — Львів: ЛНУ, 2003. — 111 с.
42. *Добровольський О. В.* Геополітичний розвиток Південної Азії, Океанії, Африки й Латинської Америки та інтереси України. — К.: Унів. вид-во “Пульсари”, 2006. — 128 с.
43. *Дугин А. Г.* Геополитика постмодерна: времена новых империй; очерки геополитики XXI века. — СПб.: Амфора, 2007. — 382 с.
44. *Дугин А. Г.* Основы геополитики. Геополитическое будущее России. Мыслить пространством. — М.: Арктогея-центр, 1999. — 928 с.
45. *Етнополітична карта світу XXI ст.: Методичний та предметний коментарі / П. Жук, Н. Мазур, Р. Соломонюк, Р. Турчак.* — Тернопіль: Мандрівець, 2000. — 240 с.
46. *Жильцов С. С.* Геополитика Каспийского региона. — М.: Междунар. отношения, 2003. — 278 с.
47. *Зленко А.* Дипломатия и политика: Украина в процессе динамических геополитических перемен. — Х.: Фолио, 2004. — 559 с.
48. *Кухта Б. А.* З історії української політичної думки: Навч. посіб. — К.: Генеза, 1994. — 368 с.
49. *Ліпкан В. А.* Національна безпека України. — К.: Вид-во КНЕУ, 2008. — 552 с.

17. Мальський М. З., Мацял М. М. Теорія міжнародних відносин. — К.: Знання, 2007. — 461 с.
18. *Мировая* політика: Учеб. пособие / Под ред. С. В. Картунова. — М.: ГУ–ВШЭ, 2007. — 556 с.
19. *Мировая* політика и международные отношения: Учеб. пособие / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. — СПб.: Питер, 2008. — 448 с.
20. *Нартов Н. А., Нартов В. Н.* Геополітика: Учебник. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, Единство, 2007. — 527 с.
21. *Панарин А. С.* Стратегическая нестабильность в XXI веке. — М.: Эксмо; Алгоритм, 2004. — 636 с.
22. *Современная* мировая політика: Прикладной анализ / Под ред. А. Д. Богатурова. — М.: Аспект-Пресс, 2009. — 588 с.
23. *Современные* глобальные проблемы мировой політики / В. Кулагин, М. Лебедева, О. Барабанов и др. — М.: Аспект-Пресс, 2009. — 256 с.
24. *Тихонравов Ю. В.* Геополітика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 269 с.
25. *Уткин А. И.* Мировой порядок XXI века. — М.: Эксмо, 2002. — 512 с.

Додаткова

26. *Андреанова Т. В.* Геополітичні теорії ХХ в. (Соціально-філософське дослідження). — М., 1996. — 178 с.
27. *Арон Р.* Мир і війна між націями: Пер. з фр. — К.: Юніверс, 2000. — 688 с.
28. *Бибик В. М., Шергін С. О., Дегтерьова Л. О.* Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика. — К.: Ун-т “Україна”, 2006. — 208 с.
29. *Бжезінський З.* Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи: Пер. з англ. — Л.: Лілея-НВ, 2000. — 236 с.
30. *Бжезінський З.* Вибір: світове панування чи світове лідерство: Пер. з англ. — К.: Вид. дім “Кієво-Могилянська академія”, 2006. — 203 с.
31. *Валевський О. Л., Гончар М. М.* Структура геополітичних інтересів України. — К., 1995. — 99 с.
32. *Валлерстайн И.* Кінець знаомого мира: Соціологія ХХ века: Пер. с англ. — М.: Логос, 2003. — 355 с.

ЗМІСТ **дисципліни** **“ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ** **У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ”**

Змістовий модуль I. Світова політика. Теоретичні засади геополітики та геоелекономіки

Тема 1. Світова політика

Світова політика: різні підходи до розуміння. Міжнародна політика. Міжнародний політичний процес. Зміст і принципи міжнародної політики

Основні теорії світової (міжнародної) політики. Ідеалізм у світовій політиці. Політичний реалізм. Модернізм. Неолібералізм. Неореалізм. Постмодернізм. Неомарксизм. Теорія міжнародних режимів.

Суб'єкти світової політики. Класифікації суб'єктів світової політики.

Провідні принципи сучасної світової політики.

Глобалізація. Глобальні процеси: політичні, економічні, культурні. Міжнародна інтеграція. Проблеми регулювання світової політики. Роль міжнародних організацій у світовій політиці.

Література [2–4; 11; 14; 18; 19; 22; 23; 25; 28; 66]

Тема 2. Геополітика як наукова дисципліна

Поняття про геополітику. Різні підходи до розуміння сутності.

Об'єкт геополітики. Конкретні об'єкти геополітичних досліджень.

Предмет геополітики. Рівні геополітичних досліджень.

Основні методи сучасної геополітики.

Структура геополітики. Зовнішня та внутрішня геополітика. Загальні геополітичні дисципліни. “Галузеві” геополітичні дисципліни. Комплексні та прикладні геополітичні дисципліни.

Міжпредметні зв'язки геополітики.

Провідні функції геополітики.

Актуальні завдання сучасної геополітики

Література [1; 4; 5; 7–9; 12; 20; 24; 35; 39; 59; 60]

Тема 3. Сучасні геополітичні школи та теорії

Провідні школи геополітичної думки.

Атлантизм. Неоатлантизм. Уніполярна геополітична модель світу.

Концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.

Поліцентризм — багатополярність світу.

“Радикальна географія”. Критика імперіалізму.

“Континенталізм” в європейській геополітичній думці. “Нові права”: особливості геополітичних поглядів.

Мондіалізм. Неомондіалізм: провідні концепції.

“Критична” геополітика: основні напрями досліджень. Прикладна геополітика.

Неоєвразійство. Провідні напрями неоєвразійства.

Література [1; 4–9; 12; 20; 24; 26; 43; 44; 59; 66; 67]

Тема 4. Основні категорії та закони геополітики

Геополітичний простір, його сутність. Геополітичні поля. Ендемічне поле. Прикордонне поле. Перехресне поле. Тотальне поле. Геополітична опорна точка. Метаполе.

Геополітичні відносини. Геополітична експансія. Геополітичний конфлікт. Геополітичний баланс сил.

Геополітичне положення держави, його рівні. Геополітична могутність держави. Геополітичні інтереси держави. Захист національних інтересів держави. Геополітичні аспекти національної безпеки держави. Геополітичний кодекс (код) держави. Геостратегія держави на міжнародній арені, типи геостратегії.

Основні геополітичні епохи.

Основні закони геополітики. Закон планетарного дуалізму — протистояння телурократії й таласократії. Дискусійність законів геополітики.

Література [1; 4; 5; 7–9; 12; 17; 20; 24; 26; 43; 44; 54; 59; 66; 67]

Тема 5. Геоелекономіка. Основні категорії геоелекономіки

Геоелекономіка: основні підходи до розуміння. Взаємозв'язки між геоелекономікою й геополітикою.

Виникнення та розвиток геоелекономіки у світовій науковій думці.

Геоелекономічний простір, його складові.

Геоелекономічні відносини. Геоелекономічні сили (актори). Геоелекономічна могутність держави.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Ашенкамф Н. Н., Погорельская С. В.* Современная геополитика: Учеб. пособие. — М.: Академ. проект, 2005. — 207 с.
2. *Бабурин С. Н.* Мир империй: Территория государства и мировой порядок. — СПб.: Изд-во Р. Асланова “Юрид. центр Пресс”, 2005. — 769 с.
3. *Барышиников Д. Н.* Конфликты и мировая политика. — М.: АСТ, 2008. — 384 с.
4. *Василенко И. А.* Геополитика современного мира: Учеб. пособие. — М.: Гардарики, 2006. — 317 с.
5. *Гаджиев К. С.* Введение в геополитику: Учебник. — М.: Логос, 2003. — 432 с.
6. *Геополитика:* Антология / Сост.: Н. Н. Ашенкамф, С. В. Погорельская — М.: Академ. Проект; Культура, 2006. — 1004 с.
7. *Геополитика:* Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
8. *Геополитика:* Учебник / Под ред. В. А. Михайлова; Отв. ред. Л. О. Терновая, С. В. Фокин. — М.: Изд-во РАГС, 2007. — 368 с.
9. *Дергачев В. А.* Геополитика: Учебник. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. — 526 с.
10. *Дергачев В. А.* Геоэкономика Украины: (теоретические и прикладные основы). — Одесса: ИПРЭИ НАНУ, 2002. — 244 с.
11. *Дергачев В. А.* Глобальная геоэкономика: Трансформация мирового экономического пространства. — Одесса: ИПРЭИ НАНУ, 2003. — 238 с.
12. *Колосов В. А., Мироненко Н. С.* Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2005. — 478 с.
13. *Кочетов Э. Г.* Геоэкономика: освоение мирового экономического пространства. — М.: Бек Изд-во, 2002. — 480 с.
14. *Лебедева М. М.* Мировая политика: Учебник. — М.: Аспект Пресс, 2006. — 356 с.
15. *Лотоцький С., Трохимчук С.* Україна в світовому геополітичному просторі. — Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. — 192 с.
16. *Мадіссон В. В., Шахов В. Л.* Сучасна українська геополітика: Навч. посіб. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.

66. Регіональні геополітичні і гео економічні інтереси України.
67. Гео економічні інтереси України в Азії, Африці, Латинській Америці.
68. Геостратегія Китаю на міжнародній арені.
69. Геополітичні та гео економічні інтереси Китаю в регіонах світу.
70. Геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин КНР і США.
71. Геополітичні та гео економічні інтереси Японії в регіонах світу.
72. Геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин Японії і США.
73. Гео економічна інтеграція в АСЕАН.
74. Геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин Індії й Пакистану.
75. Регіональні геополітичні та гео економічні інтереси Індії.
76. Геополітичні та гео економічні інтереси сучасної Туреччини.
77. Геополітичні та гео економічні інтереси Ірану.
78. Геополітичні та гео економічні інтереси держав басейну Перської затоки.
79. Геополітичні та гео економічні інтереси Ізраїлю.
80. Геополітична та гео економічна ситуація в Африці.
81. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Північної Африки.
82. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Західної та Центральної Африки.
83. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Східної Африки.
84. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної Африки.
85. Геополітична та гео економічна ситуація в Латинській Америці.
86. Гео економічна інтеграція в НАФТА.
87. Геополітичні та гео економічні інтереси Мексики.
88. Геополітичні та гео економічні інтереси Бразилії.
89. Антиамериканська геополітика і гео економіка в Латинській Америці.
90. Геополітичні та гео економічні аспекти міжнародної інтеграції в Південній Америці.

Гео економічний інтерес. Основні гео економічні інтереси держав світу.

Гео економічний конфлікт. Гео економічні війни, основні засоби.

Гео економічна стратегія. Основні види гео економічної стратегії держав і недержавних суб'єктів (акторів).

Література [2; 10; 11; 13; 19; 23; 28; 32; 40; 43]

Змістовий модуль II. Геополітичні та гео економічні інтереси США, держав Європи, Росії та України

Тема 6. Світовий геополітичний та гео економічний простір

Світова територіальна організація політичної сфери суспільного життя. Геополітична структуризація світу. Геополітичні макрорегіони світу. Геополітичні регіони. Геополітичні субрегіони. Геополітичні “вісі”, “полюси” (“центри”).

Біполярна геополітична модель світу після Другої світової війни. Сучасна глобалізація. Уявлення про уніполярний світ. “Новий світовий порядок”. Багатополярна і багатоярусна геополітична модель сучасного світу. Геополітична взаємодія цивілізацій на міжнародній арені: співпраця і конфлікти. Регіоналізація політичних процесів.

Гео економічна структура світу. Моделі “Північ–Південь”, “Захід–Схід”. Модель світу відповідно до теорії І. Валлерстайна. Великі гео економічні простори на Землі. Економічні макрорегіони, регіони, субрегіони світу. Загальносвітова та регіональна економічна інтеграція.

Література [2; 3; 8; 14; 18; 21; 22; 25; 28; 32; 38; 56]

Тема 7. Геополітичні та гео економічні інтереси США

Ізоляціонізм та інтервенціонізм у зовнішній політиці США. Геополітичні та гео економічні інтереси США у світі. Неоатлантизм у зовнішній політиці США. “Превентивний інтервенціонізм”. “Гуманітарний інтервенціонізм”. Гео економічні інтереси США у світі. Роль США у світовій економіці.

Геополітичні та гео економічні інтереси США в Європі. Геополітичні інтереси США на пострадянському просторі. Геостратегія США щодо Росії.

Геостратегія США по відношенню до КНР. Геополітичні та гео економічні аспекти відносин США і Японії. Геостратегічний “Джа-

котський трикутник”. Геостратегія США в Південно-Східній та Південній Азії.

Гео економічні інтереси США на Близькому Сході. Геополітика США у Близькосхідному регіоні.

Геополітичні та гео економічні інтереси США в Африці.

Геостратегічна роль США в Америці. Гео економічна інтеграція в НАФТА. Геополітичні інтереси США в Латинській Америці. Геополітичний та гео економічний контроль США над Латинською Америкою.

Література [2; 7; 13; 18; 23; 29; 30; 64; 65]

Тема 8. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Європи

Геополітичні та гео економічні аспекти утворення і розвитку ЄОВС – ЄЕС – ЄС. Розширення ЄС на схід. Трансформаційні процеси в ЄС.

НАТО: геополітичні засади створення і розвитку. Геополітичне розширення НАТО, основні наслідки. Сучасна геостратегія НАТО.

Геостратегія Великої Британії у світі. Геополітика та гео економіка Великої Британії в Європі. Геополітичні та гео економічні інтереси Великої Британії в регіонах світу.

Геостратегія Франції на міжнародній арені. Ядерний та космічний аспекти геополітики Франції. Роль Франції в сучасних євроінтеграційних процесах. Взаємовідносини Франції і НАТО. Геополітичні та гео економічні інтереси Франції в регіонах світу.

Геостратегія об'єднаної Німеччини в Європі. Роль ФРН в НАТО та ЄС. Геополітичні та гео економічні інтереси Німеччини в регіонах світу.

Геополітична та гео економічна ситуація в Середземномор'ї. Гео економічний прагматизм Італії, особливості геополітики. Іберійські країни Іспанія та Португалія: участь в ЄС, НАТО, геополітика в Латинській Америці.

Геополітичні та гео економічні інтереси країн Центральної та Східної Європи.

Література [1; 2; 4; 11; 20; 25; 27; 34; 53; 55; 65]

41. Ізоляціонізм і інтервенціонізм у зовнішній політиці, сучасна геостратегія США.

42. Геополітичні інтереси США у світі.

43. Гео економічні інтереси США у світі.

44. Геополітичні та гео економічні інтереси США в Європі та на пострадянському геопросторі.

45. Геополітичні та гео економічні інтереси США в Східній Азії.

46. Геополітичні та гео економічні інтереси США в Південній Азії та на Близькому Сході.

47. Геополітичні та гео економічні інтереси США в Латинській Америці.

48. Геополітичні та гео економічні інтереси Європейського Союзу.

49. Сучасна геополітика НАТО.

50. Геополітичні та гео економічні інтереси сучасної Великої Британії.

51. Геополітичні та гео економічні інтереси сучасної Франції.

52. Геополітичні та гео економічні інтереси сучасної Німеччини.

53. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної Європи.

54. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Центральної та Східної Європи.

55. Геостратегія сучасної Російської Федерації.

56. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації у світі.

57. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації в Європі.

58. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації на пострадянському просторі.

59. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації в Азії.

60. Геополітичні та гео економічні інтереси Російської Федерації в Африці та Латинській Америці.

61. Геостратегія сучасної України у світі.

62. Геополітичні інтереси України. Захист національної безпеки.

63. Геостратегічний вектор України на інтеграцію з Європейським Союзом.

64. Геополітичні аспекти взаємодії України і НАТО.

65. Геополітичні та гео економічні аспекти взаємовідносин України і Російської Федерації.

4. Неолібералізм, неореалізм, постмодернізм та неомарксизм у світовій політиці.
5. Суб'єкти світової політики.
6. Світова політика і процеси глобалізації.
7. Поняття про геополітику: різні підходи.
8. Об'єкт, предмет та рівні геополітичних досліджень.
9. Основні методи геополітичних досліджень.
10. Структура геополітики.
11. Провідні функції геополітики.
12. Актуальні завдання сучасної геополітики.
13. Основні геополітичні школи кінця ХХ — початку ХХІ ст.
14. Атлантизм. Неоатлантизм: основні геополітичні ідеї.
15. Поліцентризм, його сутність; геополітичні моделі.
16. Геополітичні ідеї “радикальної географії”.
17. Геополітичні ідеї “континенталістів” і “нових правих”.
18. Мондіалізм. Провідні неомондіалістські теорії.
19. Геополітична концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.
20. Сучасні напрями геополітичних досліджень.
21. Геополітичні ідеї неоевразійства.
22. Геополітичне положення держави, його рівні.
23. Геополітична могутність держави.
24. Геостратегія держави; типи геостратегії держав.
25. Геополітичні інтереси держави. Захист національних інтересів держави.
26. Геополітичні аспекти національної безпеки держави.
27. Геополітичні кодекси (коди) держав.
28. Провідні закони геополітики.
29. Основні геополітичні епохи.
30. Поняття про геоекономіку: різні підходи.
31. Виникнення та розвиток геоекономіки.
32. Геоекономічна могутність держави.
33. Геоекономічні інтереси держав світу.
34. Геоекономічні конфлікти, геоекономічні війни.
35. Геоекономічна стратегія, основні види.
36. Геополітична структура сучасного світу.
37. Багатополярна геополітична модель сучасного світу.
38. Геоекономічні моделі сучасного світу.
39. Модель світу згідно з теорією І. Валлерстайна.
40. Геоекономічна структура сучасного світу.

Тема 9. Геополітичні та геоекономічні інтереси Російської Федерації

Російська Федерація — “геополітична спадкоємиця” СРСР. Геополітичні інтереси Російської Федерації у світі. Багатополярний світ. Створення Євразійської імперії. “Ліберальна імперія”. Геополітичні та геоекономічні інтереси Російської Федерації на пострадянському геопросторі. Геостратегія Росії в Закавказзі, Казахстані та Середній Азії. “ЄврАзЕС”. Геоекономічний проєкт створення Єдиного економічного простору (ЄЕП).

Геополітичні та геоекономічні інтереси Російської Федерації в Європі. Відносини Росії з ЄС, провідними країнами Європи.

Геополітичні інтереси Росії в Азії. Геостратегічний вектор на співпрацю з Китаєм. Геоекономічні аспекти взаємовідносин між Росією й Японією. Геоекономіка та геополітика Росії в Південній та Південно-Західній Азії.

Геополітичні та геоекономічні аспекти взаємовідносин між Російською Федерацією і США.

Геополітичні та геоекономічні інтереси Російської Федерації в Африці та Латинській Америці.

Література [1; 2; 4; 8; 21; 33; 35; 36; 44; 46; 57; 58; 61; 67; 69]

Тема 10. Геополітичні та геоекономічні інтереси України

Геополітичне положення України. Проблеми визначення стратегії зовнішньої політики України після здобуття незалежності. Геополітичні інтереси сучасної України. Захист національної безпеки України.

Сучасна геостратегія України у світовому геопросторі.

“Східний” вектор зовнішньої політики України, його реалізація. Геополітичні та геоекономічні інтереси України на пострадянському просторі. Взаємовідносини України з Російською Федерацією.

“Західний” вектор зовнішньої політики України. Геостратегічний вектор на інтеграцію з НАТО; шляхи реалізації. Геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС; проблеми практичної реалізації. Геополітичні та геоекономічні інтереси України в Центральній та Східній Європі.

Геополітичні та геоекономічні інтереси України у Причорноморському регіоні. Участь в ОЧЕС. Розвиток співпраці у ГУАМ–ОДЕР.

Геоекономічні інтереси України в Азії, Африці, Латинській Америці.

Література [7; 10; 15–17; 31; 34; 47–49; 52; 62; 63; 68]

Змістовий модуль III. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Азії, Африки та Латинської Америки

Тема 11. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Східної та Південно-Східної Азії

Геополітичне положення КНР. Геостратегія КНР. Концепція “Великого Китаю”. Геостратегічне партнерство між Китаєм і Росією. Геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між КНР і США. Гео економічні інтереси КНР в Європі, Азії, Африці та Латинській Америці.

Геостратегія Японії. Японія – геостратегічний союзник США, конкурент в гео економічному просторі. Геополітичні проблеми у взаємовідносинах між Японією й Росією. Взаємовідносини між Японією і Китаєм. Гео економічна стратегія Японії в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР).

Гео економічна роль Республіки Корея у світі та АТР.

Регіональний геополітичний “центр сили” в Південно-Східній Азії – Індонезія. Гео економічна інтеграція в АСЕАН. Гео економічна роль Сінгапура.

Література [2; 4; 11; 13; 18; 20; 25; 45; 54; 65]

Тема 12. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії

Геополітичні і гео економічні інтереси Індії у світі. Взаємовідносини між Індією і Пакистаном. Геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між Індією і КНР. Геостратегія Індії в басейні Індійського океану.

Ісламський світ. Пакистан як “полос сили” в Південній Азії. Гео економічний потенціал Ірану. Геополітичні інтереси Ірану в басейні Перської затоки, Закавказзі, Середній Азії. Геополітика та гео економіка держав басейну Перської затоки.

Геополітика Туреччини. Геостратегічний вектор на інтеграцію до ЄС. Туреччина – геополітичний форпост НАТО в Азії. Роль у Чорноморському регіоні та на Близькому Сході.

Роль Ізраїлю на Близькому Сході, геополітика і гео економіка Ізраїлю.

Література [2–4; 11; 13; 18; 20; 25; 36; 45; 54; 65]

Тема 13. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Африки

Геополітична ситуація на Африканському континенті. Гео економічні інтереси африканських країн.

Регіональна інтеграція в Африці. Вплив західних держав на геополітичний і гео економічний простір Африки.

Північна Африка. Геополітична та гео економічна роль Єгипту. Магрибські країни: особливості геополітики і гео економіки.

Західна та Центральна Африка: інтереси держав. Геополітика і гео економіка Нігерії в Африці; провідна роль в Західній Африці.

Східна Африка: геополітична та гео економічна ситуація, інтереси держав.

Геополітичні та гео економічні інтереси країн Південної Африки. Республіка Південна Африка (РПА) – провідна країна континенту за економічним розвитком. “Африканський ренесанс”: геополітика і гео економіка РПА.

Література [2–4; 11; 13; 18; 20; 25; 36; 45; 54; 65]

Тема 14. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Латинської Америки

Латинська Америка. Гегемоністський вплив США на геополітичний і гео економічний простір Латинської Америки. Інтеграційні процеси в Латинській Америці.

Геополітична та гео економічна ситуація в Мезо-Америці. Субрегіональна економічна інтеграція. Особливості геополітики та гео економіки Мексики.

Південна Америка. Субрегіональна економічна інтеграція. МЕРКОСУР. Геостратегія Бразилії на міжнародній арені. Геополітичні та гео економічні інтереси Бразилії в Латинській Америці. Геополітика та гео економіка Аргентини і Чилі.

Антиамериканська “вісь” в геополітиці і гео економіці окремих держав Латинської Америки.

Література [2; 4; 11; 13; 18; 20; 25; 36; 45; 54; 65]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття про світову політику: різні підходи.
2. Міжнародна політика. Міжнародні політичні процеси.
3. Ідеалізм, реалізм та модернізм у світовій політиці.